

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОПТИМАЛЬНІ І ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ СИСТЕМИ АВТОМАТИЧНОГО КЕРУВАННЯ

Галузь знань	15 Автоматизація та приладобудування
Шифр та назва спеціальності	151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології
Назва освітньо-наукової програми	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Факультет	Телекомунікацій та радіотехніки
Кафедра	Автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій
Статус навчальної дисципліни	ОК-5 (Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології)
Форма навчання	денна

Викладач

Стопакевич Андрій Олексійович
stopakevich@gmail.com, <https://t.me/stopakevich>

Доцент, кандидат технічних наук

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Дисципліна «Оптимальні і інтелектуальні системи автоматичного керування», потребує знання теорії автоматичного керування та вищої математики на рівні яка виконується на завершальному етапі навчання в магістратурі. На підставі результатів вивчення визначається рівень набутих компетенцій аспіранта за період навчання. Навчання спрямовано на : 1) формування у аспірантів практичних навичок синтезу регуляторів оптимальних і інтелектуальних систем автоматичного керування; 2) розвиток у аспірантів практичних навичок у побудові структур моделей систем керування складної структури.
Мета дисципліни	Забезпечення спеціальної підготовки аспірантів, яка необхідна для розв'язування з застосуванням інноваційних підходів на рівні сучасних досягнень в галузі теорії керування виробничих та дослідницьких задач в галузі автоматизації технологічних процесів.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері автоматизації, комп'ютерно-інтегрованих технологій, керування складними організаційно-технічними чи кіберфізичними системами та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях. СК3. Здатність застосовувати сучасні методи дослідження, синтезу, проектування систем автоматизації, комп'ютерно-інтегрованих технологій, їх програмних та апаратних компонентів, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності. СК5. Здатність створювати новітні системи автоматизації, комп'ютерно-інтегровані технології, розробляти їх технічне, інформаційне, математичне, програмне та організаційне забезпечення із застосуванням сучасних інформаційних технологій, інструментів та компонентів.
Результати навчання	ПРН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій та з дотичних міждисциплінарних напрямів, розуміти методологію наукових досліджень. Уміти застосовувати їх у власних дослідженнях, скерованих на отримання нових знань та/або здійснення інновацій, та у викладацькій практиці ПРН3. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі об'єктів і процесів автоматизації, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних розробок у сфері автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій та дотичних міждисциплінарних напрямів. ПРН7. Застосовувати сучасні цифрові технології, мікропроцесорні засоби, мехатронні компоненти, спеціалізоване програмне забезпечення, для створення новітніх систем автоматизації, комп'ютерно-інтегрованих технологій, їх технічного, інформаційного, математичного, програмного та організаційного забезпечення.
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 6 кредитів (ЄКТС 270 годин). Для денної форми навчання: лекції – 30 годин, практичні заняття – 20 години, лабораторні заняття – 10 годин, самостійна робота – 120 годин.
Форма підсумкового контролю	Екзамен.
Терміни викладання	Дисципліна викладається у 2-му семестрі.

Програма дисципліни

Назви тем

Сучасні методи синтезу одновимірних лінійних систем керування.	
Тема 1.1.	Методи оцінки якості систем керування.
Тема 1.2.	Поняття крихкості системи керування. Відмінність поняття крихкості від стійкості та робастності. Міра крихкості. Крихкість регуляторів нестійких систем.
Тема 1.3.	Керування за внутрішньою моделлю. Методи оптимального синтезу одновимірних систем керування на базі інтегральних критеріїв якості.
Тема 1.4.	Інтегральна складова в регуляторах. Захист від насичення. Проблема реалізації інтегратора в дискретних системах. Стійкість систем керування при керуванні за допомогою регулятора з інтегратором.
Тема 1.5.	Диференційна складова в регуляторах. Диференційна складова та шум вимірювання. Проблеми дискретної реалізації диференційної складової.
Тема 1.6.	Оптимальне керування системами зі значним часом запізнення. Проблема керування системами зі значним та домінантним запізненням.
Тема 1.7.	Оптимальне керування системами з набуханням. Проблема керування системами набуханням. Розв'язок проблеми за допомогою компенсаторів та модифікацій ПД-закону керування.
Тема 1.8.	Дискретні одновимірні регулятори. Регулятор Даліна та його модифікація для усунення проблеми пульсації керуючого впливу. Регулятори Калмана і Хігема.
Сучасні методи синтезу багатовимірних лінійних систем керування	
Тема 2.1.	Методи забезпечення стійкості децентралізованих систем керування. Аналіз ступеня зв'язності багатовимірних динамічних систем. Розв'язок як метод усунення перехресних впливів та її недоліки. Покращення перехідних процесів з ПІ-регуляторами з настройками за методом VLT з використанням паралельного оптимального регулятора.
Тема 2.2.	Метод формування робастного контуру для синтезу регуляторів (Loop Shaping). Моделі невизначеності. Робастна якість та робастна стійкість. Субоптимальні H_∞ регулятори. μ -синтез.
Тема 2.3.	Задача керування з прогнозом. Динамічне матричне керування. Модельно-прогнозуюче керування. Пошук оптимального регулятора для горизонту шляхом формування QP-задачі оптимізації.
Синтез багатовимірних регуляторів обмеженої структури	
Тема 3.1.	Синтез одновимірної системи керування на базі ПД-регулятора для лінійних та нелінійних об'єктів з використанням критерію H_∞ .
Тема 3.2.	Синтез багатовимірних систем керування на базі ПД-регуляторів для лінійних та нелінійних об'єктів з використанням критерію H_∞ .
Тема 3.3.	Застосування оптимізаційних алгоритмів для синтезу робастних багатовимірних регуляторів зі статичним компенсатором.
Тема 3.4.	Ієрархічні регулятори. Структура та рівні ієрархічного регулятора. Формулювання регулятора з послідовно з'єднаних підсистеми. Критерії здійснюваності регулятора.

Синтез нелінійних та спеціальних регуляторів	
Тема 4.1.	Постановка задачі багаторежимного керування. Синтез систем керування зі зміною параметрів в залежності від режиму роботи. Проблема стійкості при реалізації таких систем керування. Синтез інтелектуальних систем.
Тема 4.2.	Синергетичні системи керування. Керування як організований процес редукції надлишкових ступенів свободи системи. Приклади синтезу синергетичних систем керування для енергетичних об'єктів.

Список рекомендованих джерел

1. Пархомей І.Р., Кваско В.П., Польшакова О.М., Стенін О.А. Теорія цифрових систем управління. Київ : КПІ ім. Сікорського, 2020.
2. Ладанюк А.П., Луцька Н.М., Кишенько В.Д., Власенко Л.О., Іващук В.В. Методи сучасної теорії управління. Київ : Ліра – К, 2019.
3. Кирик В.В. Інтелектуальні технології управління. Київ : КПІ ім. Сікорського, 2010.
4. Любчак В.О., Назаренко Л.Д. Основи математичної теорії систем. Суми : СумДУ, 2008.
5. Wilson D. Advanced Control Using Matlab. Auckland (New Zealand) : Auckland University Press, 2014.

Інформація про консультації

Індивідуальні та колективні консультації проводяться в час, визначений за попередньою домовленістю з викладачем через засоби зв'язку.

Загальна схема оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином:
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано	Нарахування балів	Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність (участь у практичних заняттях, виконання практичних завдань та контрольних робіт) – до 70 балів, за результати іспиту/заліку – до 30 балів.
82-89	B	Добре			
74-81	C				
64-73	D				
60-63	E	Задовільно			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Політика опанування дисципліни

Відвідування:

Відвідування та відпрацювання пропущених занять є обов'язковим. Допускаються пропуски занять з поважних причин, які підтверджується документально. За такої умови навчання може відбуватися в режимі он-лайн за погодженням із деканатом.

Дотримання принципів академічної доброчесності:

Політика щодо академічної доброчесності побудована на основі «Положення про академічну доброчесність» в університеті. Списування під час виконання письмових контрольних видів робіт заборонено. Користуватися мобільними пристроями, під час проведення різних видів контролю успішності, дозволяється лише з дозволу викладача.

Умови зарахування пропущених занять: Відпрацювання пропущених занять проходять в дні згідно графіку консультацій викладачів кафедри.